

PM 2015:22 RVI (Dnr 329-1742/2014)

Anmälan om svar på remiss Folkhälsomyndighetens förslag på föreskrifter och allmänna råd om kontrollköp av folköl och tobak (FoHMFS 2015:X)

Remiss från Folkhälsomyndigheten

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remiss ”Folkhälsomyndighetens förslag på föreskrifter och allmänna råd om kontrollköp av folköl och tobak (FoHMFS 2015:X)” godkänns.

Föredragande borgarrådet Ewa Larsson anför följande.

Ärendet

Folkhälsomyndigheten har i ett föreskriftsprojekt utrett om det finns behov av föreskrifter och/eller allmänna råd om hur kontrollköp av folköl och tobak ska genomföras. Bakgrunden till föreskriftsprojektet är nya bestämmelser i alkohollagen (2010:1622) och i tobakslagen (1993:581). Bestämmelserna som trädde i kraft den 1 maj 2014 möjliggör för kommunerna att utföra kontrollköp av folköl, tobak och vissa receptfria läkemedel.

Staden har fått förlängd svarstid till den 23 januari 2015. Stadsledningskontoret har svarat med ett kontorsyttrande som nu anmäls.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret framför synpunkter om att det är viktigt att ge en direkt återkoppling till den kassapersonal som kontrollköpet gjorts av, då det är denne som är skyldig att göra en kontroll om köparen är över 18 år. Kontoret framför även synpunkter om att folkhälsomyndighetens beräkningar av destrueringstillfällen samt bedömning att återköp inte bör göras, inte blir helt applicerbara på Stockholms stad, då antalet försäljningsställen inom staden är så pass många.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remiss ” Folkhälsomyndighetens förslag på föreskrifter och allmänna råd om kontrollköp av folköl och tobak (FoHMFS 2015:X)” godkänns.

Stockholm den 5 februari 2015

EWA LARSSON

Bilaga

Förslag på föreskrifter och allmänna råd om kontrollköp av folköl och tobak (FoHMFS 2015:X)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Folkhälsomyndigheten har i ett föreskriftsprojekt utrett om det finns behov av föreskrifter och/eller allmänna råd om hur kontrollköp av folköl och tobak ska genomföras.

Bakgrunden till föreskriftsprojektet är nya bestämmelser i alkohollagen (2010:1622) och i tobakslagen (1993:581). Bestämmelserna som trädde i kraft den 1 maj 2014 möjliggör för kommunerna att utföra kontrollköp av folköl, tobak och vissa receptfria läkemedel.

Ett kontrollköp går till så att en person (anlitad av kommunen) som fyllt 18 år testar om det går att köpa folköl och tobak utan att behöva visa legitimation. Kontrollköp får ske utan att näringsidkaren underrättats om detta i förväg.

Lagstiftaren har inte i detalj reglerat om genomförande av kontrollköpet utan lämnat en möjlighet för regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att föreskriva om det. Folkhälsomyndigheten har tagit fram förslag på föreskrifter om hur kontrollköp av folköl och tobak ska genomföras.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Folkhälsomyndigheten (FHM) föreslår att ett allmänt råd för vad dokumentationen bör innehålla ska tas fram. Stadsledningskontoret håller med FHM i bedömning att det inte ska regleras i föreskrifter. Dialogen är grunden till kontrollköp och kan se olika ut beroende på olika omständigheter, exempelvis var i landet försäljningsstället ligger. Det är viktigt att kommunen och näringsidkaren har respekt för varandras uppdrag och att det finns förutsättningar för en bra diskussion, utan konflikt.

Det är viktigt som FHM påpekar att det är näringsidkaren som ska underrättas om att kontrollköp skett. Däremot anser stadsledningskontoret att en återkoppling till kassapersonalen i direkt anslutning till köpet är viktig. Enligt tobaks- och alkohollagen är det nämligen den som lämnar ut varan som är skyldig att göra kontroll att kunden är 18 år. Kassapersonalen är straffskyldig om försäljning sker till minderåriga.

Till skillnad från FHM anser Stadsledningskontoret att återköp efter kontrollköp bör vara en möjlighet. Stockholms stad har 1 078 försäljningsställen och att göra kontrollköp utan att få göra återköp blir mycket kostnadskrävande och svårt att hantera. Staden har ingen möjlighet att samla ihop de inköpta varorna för förvaring tills destruering sker. Enligt uppgifter från socialförvaltningen har merparten av de näringsidkare som förvaltningen diskuterat med inga problem med att göra återköp. De anser att det skulle vara en naturlig del av kontrollköpet.

De beräkningar som FHM redovisar stämmer inte helt överens med Stockholms stads behov. Att destruering endast skulle ske vid fem tillfällen per år är inte rimligt med den mängd Stockholms stad hanterar. Vidare behöver staden fler utförare av kontrollköp än vad som uppskattas i FHM:s beräkning.

Stadsledningskontoret håller med om FHM:s bedömning att inte vilseleda kassapersonalen, ta upp bilnycklar, insistera eller utöva andra påtryckningar för att genomföra kontrollköp. Det är viktigt att utföraren inte utsätts för en konfliktsituation som kan uppstå om detta tillämpas. Kontrollköp är en tillsynsmetod som går ut på att kontrollera försäljningsställets egenkontroll och ska utgöra en dialog mellan kommun och näringsidkare.

Remissen från Folkhälsomyndigheten anses besvarad med hänvisning till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.